

בבית המשפט העליון

בע"מ 7414/11

בפני: כבוד המשנה לנשיאה א' ריבלין

המבקש: היועץ המשפטי לממשלה

נגד

המשיבים: 1. פלוני

2. פלוני

3. פלוני

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז בשבתו כבית משפט לענייני משפחה בתיק עמ"ש 10-11-12340 מיום 10.10.2011 שניתנה על-ידי כב' השופטים: א' ש' שילה, ו' מרוז ו- ו' פלאוט

בשם המבקש: עו"ד ד"ר חיה זנדברג

בשם המשיבים 1-2: עו"ד שמואל מורן

בשם המשיב 3: עו"ד זרח רוזנבלום

החלטה

1. זוהי בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי במחוז מרכז בשבתו כבית משפט לערעורי משפחה (כבוד השופטים ש' שילה, ו' מרוז ו- ו' פלאוט).

המשיבים 1-2 התקשרו בהסכם פונדקאות במדינה זרה עם פונדקאית מקומית. בהסכם נקבע כי האם הפונדקאית תופרה באמצעות ביציות המחזיקות את מטענם הגנטי של המשיבים 1-2. תהליך הפונדקאות הסתיים בלידתו של המשיב 3, אשר לפי תעודת הלידה שהונפקה לו במדינה הזרה הוא בנם של המשיבים 1-2. לפי נוהל של משרד הפנים נדרשו המשיבים 1-2 להוכיח את הורותם בדרך של הגשת תביעה להצהרה על הורות בבית המשפט לענייני משפחה.

2. בית המשפט לענייני משפחה (כבוד השופטת ר' מקייט) הורה על עריכת בדיקת רקמות, ותוצאותיה היו כי אין קשר גנטי בין המשיב 1 לבין המשיב 3, וכי לעומת זאת קיים קשר גנטי בין האם הפונדקאית לבין המשיב 3. בית המשפט לענייני משפחה הורה, לפיכך, על עריכת בדיקת רקמות חוזרת. בכפוף להנחה כי תוצאותיה לא יהיו שונות, דחה בית המשפט לענייני משפחה את תביעתו של המשיב 1 לאבהות. בית המשפט לענייני משפחה דחה גם את בקשתם המשיבים 1-2 לאשר את כניסתו לישראל של המשיב 3, על-מנת שיוכל לשהות עימם בעודם מנהלים בישראל את ההליכים המשפטיים.

3. המשיבים 1-2 הגישו בקשת רשות ערעור על פסק-דינו של בית המשפט לענייני משפחה, ובית המשפט המחוזי החליט לדון בבקשה כבערעור. לעניין כניסתו של המשיב 3 לישראל, בית המשפט המחוזי קבע כי אין לנהל את ההליכים המשפטיים ללא נוכחות המשיבים 1-2; כי המדינה הזרה אינה מכירה בכל קשר משפטי בין האם הפונדקאית לבין המשיב 3; כי המשיבים 1-2 מוכרים במדינה הזרה כהוריו החוקיים של המשיב 3; וכי אין אפשרות להשאיר את המשיב 3 באותה מדינה בידיים זרות. לפיכך הורה בית המשפט המחוזי לאפשר למשיב 3 להיכנס לישראל ולשהות בה באופן זמני לצורך ניהול ההליכים המשפטיים. בית המשפט המחוזי הוסיף כי חרף קיומו של הנוהל אשר מכוחו סירב משרד הפנים לאפשר את כניסתו של ישראל של המשיב 3, יש לתת עדיפות בשלב זה לכיבוד חוקי המדינה הזרה, שקבעה בתעודה שהונפקה כדין כי המשיב 3 הוא בנם החוקי של המשיבים 1-2. בית המשפט המחוזי הורה כי המשיבים 1-2 יחתמו על ערבות אישית בסך 1,000,000 ש"ח ויפקידו סכום של 100,000 ש"ח במזומן בקופת בית המשפט, לשם הבטחת יציאתו של המשיב 3 מישראל אם בסיום ההליכים יידחו טענותיהם, וכן הורה כי הוריהם יחתמו על ערבות בגובה 1,000,000 לאותה מטרה. כן מינה בית המשפט המחוזי אפוטרופוס לדין לקטין, הוא עו"ד רוזנבלום. לבסוף קבע בית המשפט המחוזי כי הערעור יידון במעמד הצדדים בתאריך 30.10.2011.

האפוטרופוס שמונה למשיב 3 הקטין, בתגובה נמלצת, מביע גם הוא תמיכה בעמדת המשיבים ובהחלטת בית המשפט המחוזי.

4. כיום עומדת לפנינו בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי, שהוגשה מטעם היועץ המשפטי לממשלה בצירוף בקשה לעיכוב ביצוע ההחלטה.

היועץ המשפטי לממשלה טוען כי אם הערעור על החלטה המורה על כניסתו של המשיב 3 יידון במסגרת הערעור על פסק-דינו של בית המשפט לענייני משפחה ולא באופן מיידי, יהיה בכך כדי להשפיע באופן ממשי על זכויות הצדדים, ועלול להיגרם נזק של ממש. היועץ המשפטי לממשלה טוען כי החלטתו של בית המשפט המחוזי ניתנה בחריגה מסמכות, שכן היא במהותה צו עשה המופנה למדינה. כן טוען היועץ המשפטי לממשלה כי הרשויות במדינה הזרה אינן מעודכנות במצב הנוכחי של הליך הפונדקאות וכי הלכה למעשה כניסתו של המשיב 3 לישראל היא למטרת אימוץ, ועל-כן מנוגדת להוראות סעיף 28 לח לחוק האימוץ, התשמ"א-1981. לבסוף, היועץ המשפטי לממשלה טוען כי מדובר בהחלטת ביניים המשנה את המצב הקיים – ולכן אין מקום.

המשיבים 1-2 טוענים כי על-פי הדין במדינה הזרה, לאחר שהסתיים הליך פונדקאות בלידה, מונפקת תעודת לידה המכירה בהורותם של ההורים המיועדים מבלי שנדרשת כל בדיקה נוספת של קשר גנטי בינם לבין הילד שנולד. עמדתם של המשיבים 1-2 היא כי גם הדין הישראלי למעשה אינו מחייב בדיקת קשר גנטי כאמור, בניגוד לנהל משרד הפנים. המשיבים 1-2 טוענים עוד כי נפלו פגמים שונים, משפטיים ואחרים, בבדיקת הרקמות שבוצעה. המשיבים 1-2 מדגישים כי הם נמצאים עם המשיב 3 במדינה הזרה מזה מספר חודשים, וכי הם ממתינים לחזור לישראל על-מנת לנהל את ההליכים המשפטיים הנדרשים. לגרסת המשיבים 1-2 האם הפונדקאית אף הצהירה כי היא מסכימה למסירת המשיב 3 לידי המשיבים 1-2 חרף תוצאות הבדיקה הגנטית שנערכה, וכי מבחינת המדינה הזרה אין למשיב 3 כל זיקה אליה. לעניין סמכותו של בית המשפט המחוזי, בשבתו כבית משפט לערעורי משפחה, להוציא צו עשה המופנה כלפי המדינה, טוענים המשיבים 1-2 כי בהליך של תביעה להצהרה על הורות, הצד שכנגד הוא באופן אינהרנטי המדינה, וללא סמכות של בית המשפט ליתן צווים המופנים אליה היה ההליך מתרוקן מתוכן.

5. דין הבקשה להידחות. החלטתו של בית המשפט המחוזי לא יוצרת מציאות בלתי הפיכה, ולא ברור כיצד יש בה כדי להשפיע באופן מהותי על זכויות הצדדים. חלק מן השאלות שמעלה המדינה, בעיקר בנוגע להיקף סמכותו של בית המשפט המחוזי ובנוגע לדין הזר ונפקותו, יוכלו להתברר במסגרת הערעור ולא ייגרם כל נזק בלתי הפיך כתוצאה מהמתנה למתן פסק-דין סופי על-ידי בית המשפט המחוזי. כך במיוחד, מקום בו נראה כי ישנו סיכוי לא מבוטל כי לפחות חלק מן הסוגיות האמורות עשויות להתייטר בהמשך הדיון. יתרה מכך, בשלב זה מצטיירת תמונה שלפיה אין

לרשויות במדינה הזרה עניין משפטי במשיב 3. מנגד, אין אפשרות מעשית לברר את ערעורם של המשיבים מבלי לאפשר את כניסתו של המשיב 3 ואין זה ראוי כי הבירור ייערך ללא נוכחותם בישראל של המשיבים 1-2. בית המשפט המחוזי דרש ערובות מספקות להבטחת יציאתו של המשיב 3 מישראל אם יתברר בסופם של הליכים כי כך מורה הדין, ומשכך אין החלטתו יוצרת נזק בלתי הפיך למדינה.

אשר-על-כן, הבקשה נדחית. משכך, מתיירת הבקשה לעיכוב ביצוע.

ניתנה היום, י"ג בתשרי התשע"ב (11.10.2011).

תוקנה היום, ג' בכסלו התשע"ב (29.11.2011).

המשנה-לנשיאה